

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 14 päivänä heinäkuuta 2025

823/2025

Laki

eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tavoitteena on edistää ja yhtenäistää eräiden Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvien ympäristöön vaikuttavien hankkeiden ja toimintojen lupa- ja hakemusmenettelyjä, vahvistaa ympäristöasioiden käsittelyn asiantuntemusta ja vuorovaikutteisuutta sekä edistää sähköisten asiointijärjestelmien hyödyntämistä.

2 §

Soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan ympäristönsuojelulaissa (527/2014), vesilaissa (587/2011), luonnonsuojelulaissa (9/2023) sekä muussa laissa Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvaksi säädettyjen ympäristöasioiden käsittelyyn, jollei tässä laissa jäljempänä toisin säädetä.

3 §

Ennakollinen ohjaus ja yhteistyö

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa osaltaan hankkeen tai toiminnan vaatimien arviointi- ja lupamenettelyjen sekä niihin liittyvien selvitysten kokonaisuutta ympäristöasioiden käsittelyssä.

Lupa- ja valvontavirasto huolehtii asian edellyttämästä tarvittavasta yhteydenpidosta hankkeesta vastaavan ja viranomaisten kanssa riittävän tiedonvaihdon varmistamiseksi sekä lupamenettelyiden sujuvoittamiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi myös järjestää tarpeen mukaan tapaamisen hakijan sekä muiden tahojen ja toimivaltaisten viranomaisten välillä.

HE 41/2025
TaVL 21/2025
YmVM 8/2025
EV 75/2025

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2024/1252 (32024R1252), EUVL L-sarja, 2024/1252, 3.5.2024
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2024/1735 (32024R1735), EUVL L-sarja, 2024/1735, 28.6.2024
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2413 (32023L2413), EUVL L-sarja, 2023/2413, 31.10.2023

4 §

Asioiden käsittelyn edellyttämä asiantuntemus

Lupa- ja valvontavirastossa on sen tehtäviin kuuluvia ympäristöasioita valmisteltaessa ja ratkaistaessa oltava niiden edellyttämä riittävän laaja-alainen oikeudellinen, tekninen ja luonnontieteellinen asiantuntemus.

2 luku

Lupa- ja hakemusasioiden käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

5 §

Sähköinen asiointi

Hanketta tai toimintaa koskevat hakemukset on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle sähköisesti.

Luvan hakijana oleva luonnollinen henkilö voi kuitenkin jättää lupahakemuksen ja sen liitteet paperisina. Luvan hakijan on Lupa- ja valvontaviraston pyynnöstä toimitettava hakemusasiakirjat myös paperisena, jos se on asian käsittelyn vuoksi tarpeen.

6 §

Käsittelyaikaa koskeva arvio

Lupa- ja valvontaviraston on esitettävä lupahakemuksen tiedoksiannon yhteydessä arvionsa lupapäätöksen antamisajankohdasta ja julkaistava se tietoverkossa. Lupa- ja valvontaviraston on päivitettävä arviota tarpeen mukaan, jos arvio käsittelyajasta merkittävästi muuttuu.

Käsittelyajan arvioimisesta yhteensovittamismenettelyssä säädetään 18 §:ssä.

7 §

Eräiden vihreän siirtymän hankkeiden määräaikainen etusija

Lupa- ja valvontaviraston on ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten sekä niiden yhteydessä tämän lain 9 §:ssä tarkoitettussa yhteiskäsittelyssä ratkaistavien lupa-asioiden käsittelyssä annettava vuoden 2030 loppuun saakka etusija suhteessa muihin vireille tulleisiin lupahakemuksiin sellaisille lupahakemuksille, jotka ottavat huomioon kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ei merkittävää haittaa -periaatteen. Hakijan on hakemuksen yhteydessä esitettävä riittävä selvitys oikeudesta etusijaan. Lupahakemuksia, joille on annettava etusija, ovat hakemukset, jotka koskevat:

- 1) energiatuotantolaitosta, joka tuottaa energiaa uusiutuvalla energialla, sekä merituulivoimalaa ja siihen liittyviä vesitaloushankkeita;
- 2) uusiutuvaan energiaan tai sähköistämiseen perustuvia fossiilisten polttoaineiden tai raaka-aineiden käyttöä korvaavia teollisuuden hankkeita;
- 3) vedyn valmistusta ja hyödyntämistä, lukuun ottamatta vedyn valmistusta fossiilisten polttoaineista;
- 4) hiilidioksidin talteenottoa, hyödyntämistä ja varastointia;
- 5) akkutehdasta ja akkumateriaalien valmistusta, talteenottoa ja uudelleenkäyttöä;
- 6) palvelinkeskusta, jonka tuottamasta hukkalämmöstä pääosa hyödynnetään;
- 7) ydinvoimalaitosta.

Etusija on annettava myös toimintojen muodostamaa kokonaisuutta koskevalle lupahakemukselle, jos luvan tarve olennaisilta osin perustuu 1 momentissa tarkoitettuun toimintoon.

Jos etusijan saanut hanke ei enää täytä 1 momentin mukaisia edellytyksiä, hakemuksen käsittelyä jatketaan tavanomaisessa lupamenettelyssä.

Edellä 1 momentin 1–7 kohdassa tarkoitettu lupahakemus on käsiteltävä 12 kuukaudessa siitä laskien, kun lupahakemusta koskeva kuulutus julkaistaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettun selvityksen sisällöstä.

8 §

Eräiden EU-säädösten mukaisten hankkeiden etusija

Lupa- ja valvontaviraston on ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten sekä niiden yhteydessä tämän lain 9 §:ssä tarkoitettussa yhteiskäsittelyssä ratkaistavien lupa-asioiden käsittelyssä annettava etusija puitteiden vahvistamisesta kriittisten raaka-aineiden turvattuun ja kestäväen tarjonnan varmistamiseksi ja asetusten (EU) N:o 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 ja (EU) 2019/1020 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1252, jäljempänä *kriittisten raaka-aineiden asetus*, 6 artiklassa tarkoitettuja strategisia raaka-ainehankkeita koskevien ja Euroopan nettonollateknologiatuotteiden valmistusekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehiksestä ja asetuksen (EU) 2018/1724 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1735, jäljempänä *nettonollateollisuuden asetus*, 13 artiklassa tarkoitettua strategista nettonollahanketta koskeville lupahakemuksille suhteessa muihin vireille tullessiin lupahakemuksiin.

Jos 1 momentissa tarkoitettu lupahakemus kuuluu 7 §:ssä säädetyn etusijan soveltamisalaan, noudatetaan mitä mainitussa pykälässä säädetään.

Hakijan on lähetettävä kriittisten raaka-aineiden asetuksen 7 artiklassa ja nettonollateollisuuden asetuksen 14 artiklassa tarkoitettu strategisen hankkeen tunnustamista koskeva hakemus ja päätös tiedoksi yhteyspisteviranomaiselle.

Etusija on annettava myös toimintojen muodostamaa kokonaisuutta koskevalle lupahakemukselle, jos luvan tarve olennaisilta osin perustuu 1 momentissa tarkoitettuun toimintoon.

9 §

Lupahakemusten yhteiskäsittely

Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa tarkoitetut, samaa toimintaa tai hanketta koskevat lupahakemukset, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Lisäksi ympäristönsuojelulaissa tai vesilaissa tarkoitettuun hankkeeseen tai toimintaan olennaisella tavalla liittyvää luonnonsuojelulain 66 tai 83 §:ssä tarkoitettua poikkeusta koskeva hakemus käsitellään ja ratkaistaan samassa menettelyssä, jollei sen erillinen käsittely ole perusteltua.

Jos yksittäistä lupa-asiaa käsiteltäessä ilmenee, että samaa toimintaa tai hanketta varten on tarpeen jokin muu 1 momentissa tarkoitetuista luvista, luvan hakijan on Lupa- ja valvontaviraston määräämässä kohtuullisessa ajassa tehtävä tämän edellyttämät lupahakemukset, jollei 1 momentista muuta johdu. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus voidaan jättää tutkimatta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös maa-ainesten ottamista tai käsitellyä koskevan lupahakemuksen ja samaa hanketta tai toimintaa koskevan ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittelyyn, jos Lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen lupaviranomainen ympäristönsuojelulain mukaisesti.

Tarvittava poikkeaminen vesilain 4 luvun 12 §:ssä tarkoitettusta suoja-alueääräyksestä ratkaistaan samalla päätöksellä kuin vireillä oleva ympäristölupa-asia.

10 §

Yhteiskäsittelyssä noudatettava menettely

Edellä 9 §:ssä tarkoitettussa yhteiskäsittelyssä olevat lupahakemukset käsitellään ympäristönsuojelulain mukaisessa menettelyssä. Jos yhteiskäsittelyyn sisältyy vesilain mukainen lupahakemus, asiat käsitellään vesilain mukaisessa menettelyssä. Yhteiskäsittelyyn sovelletaan lisäksi, mitä lupahakemuksen ja päätöksen sisällöstä säädetään 9 §:ssä mainituissa laeissa tai niiden nojalla.

11 §

Valitusoikeus yhteiskäsittelyssä annetusta päätöksestä

Edellä 9 §:ssä tarkoitettussa yhteiskäsittelyssä annetun päätöksen valitusoikeus määräytyy ympäristönsuojelulain 191 §:n mukaisesti. Jos yhteiskäsittelyssä annettuun päätökseen ei sisälly ympäristönsuojelulain mukaista ratkaisua, noudatetaan vesilain 15 luvun 2 §:ää.

3 luku

Asioiden ratkaiseminen

12 §

Ratkaisukokoonpanot

Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa kuuluvaksi säädetty ympäristönsuojelu- ja vesiasiat sekä tämän lain 9 §:ssä tarkoitettut lupa-asiat ratkaistaan esittelystä yhden taikka kahden ratkaisijan kokoonpanossa taikka monijäsenisessä kokoonpanossa.

Yhden ratkaisijan kokoonpanossa asian ratkaisee Lupa- ja valvontaviraston ympäristö-osaston osastopäällikkö tai osastopäällikön määräämä osaston muu virkamies.

Ratkaisukokoonpano määrätään asian vaatiman asiantuntemuksen mukaan, ottaen huomioon, mitä 4 §:ssä asiantuntemuksesta tarkemmin säädetään. Jos asian tai hankkeen laatu tai laajuus, merkittävät ympäristövaikutukset taikka muu erityinen syy sitä edellyttää, asia ratkaistaan monijäsenisessä kokoonpanossa. Jos tällainen asia on jo osoitettu yhden tai kahden jäsenen kokoonpanossa ratkaistavaksi, asia on siirrettävä monijäsenisessä kokoonpanossa ratkaistavaksi. Asia on siirrettävä monijäsenisen kokoonpanon ratkaistavaksi, jos kaksijäsenisen kokoonpanon jäsenet ovat asian lopputuloksesta eri mieltä.

Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosaston osastopäällikkö tai osastopäällikön määräämä osaston muu virkamies määrää ratkaistavan asian ratkaisukokoonpanon ja tarvittaessa kokoonpanolle puheenjohtajan.

Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosaston osastopäällikkö tai osastopäällikön määräämä osaston muu virkamies ei voi ottaa ratkaistavakseen asiaa, jonka hän on määrännyt muussa kokoonpanossa ratkaistavaksi.

13 §

Äänestäminen

Äänestämiseen sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 85 §:ää.

Yhteyspisteviranomainen

14 §

Yhteyspisteviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto toimii tässä laissa tarkoitettuna yhteyspisteviranomaisena. Yhteyspisteviranomainen huolehtii 2 ja 3 momentissa mainittujen säädösten mukaisista lupamenettelyihin ja muihin hallinnollisiin menettelyihin liittyvistä tehtävistä.

Lupa- ja valvontavirasto toimii kriittisten raaka-aineiden asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna keskitettynä asiointipisteenä sekä nettonollateollisuuden asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna keskitettynä yhteyspisteenä.

Lupa- ja valvontavirasto toimii uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 16 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna yhteyspisteenä uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) mukaisesti.

15 §

Määräaikojen seuranta

Yhteyspisteviranomaisen on seurattava kriittisten raaka-aineiden asetuksen 11 artiklassa sekä nettonollateollisuuden asetuksen 9 ja 16 artiklassa säädettyjen lupamenettelyn määräaikojen toteutumista.

Yhteyspisteviranomainen voi pidentää edellä mainittuja määräaikoja kriittisten raaka-aineiden asetuksen 11 artiklan 4 kohdassa ja nettonollateollisuuden asetuksen 9 artiklan 6 ja 7 kohdissa säädettyin edellytyksin. Toimivaltaisen viranomaisen on esitettävä yhteyspisteviranomaiselle ehdotuksensa toimivallassaan olevan lupa-asian käsittelyn määräjajan pidentämisestä sekä perustelut pidentämiselle.

Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava yhteyspisteviranomaiselle, kun toimivaltaisessa viranomaisessa vireille tullut hakemus on täydellinen tai miltä osin toimivaltaisessa viranomaisessa vireille tullutta hakemusta on täydennettävä.

Toimivaltaisen viranomaisen on huolehdittava, että sähköisessä yhteyspisteessä on ajantasaiset tiedot 1 momentissa mainituissa asetuksissa tarkoitetun lupamenettelyn käsittelyvaiheesta. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava yhteyspisteviranomaiselle lupa-asian vireilletulosta ja asiaa koskevan päätöksen tiedoksiantamisesta hakijalle, jos hakija ei asioi kyseisessä menettelyssä sähköisen yhteyspisteen kautta.

5 luku

Eräiden lupamenettelyiden yhteensovittaminen

16 §

Yhteensovitettavat lupamenettelyt

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan tässä pykälässä säädettyjen Lupa- ja valvontaviraston sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivaltaan kuuluvien lupahakemusten käsittelyssä noudatettavaan menettelyyn.

Ympäristönsuojelulain tai vesilain mukaisen lupahakemuksen käsittely voidaan hakijan pyynnöstä tai hänen suostumuksellaan sovittaa yhteen, siten kuin tässä luvussa jäljem-

pänä säädetään, seuraavien Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivaltaan kuuluvia lupia koskevien hakemusten kanssa:

1) kaivoslain (621/2011) 9 §:n mukainen malminetsintälupa, 16 §:n mukainen kaivoslupa ja 22 §:n mukainen kullanhuuhdontalupa;

2) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 23 §:n mukainen lupa vaarallisen kemikaalin laajamittaiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin sekä 58 §:n mukainen lupa räjähteiden valmistukseen ja varastointiin.

Lupahakemukset on toimitettava viranomaisille sähköisen yhteyspisteen kautta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua yhteensovittamisesta voidaan hakijan pyynnöstä luopua ennen lupapäätösten antamista. Luopumisesta on tiedotettava sähköisesti 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisten verkkosivuilla.

Lupa-asian käsittelyssä noudatetaan tämän luvun lisäksi, mitä 2 momentissa mainituissa laeissa säädetään.

17 §

Yhteensovittava viranomainen

Lupa- ja valvontavirasto on yhteensovittava viranomainen tämän luvun mukaisessa menettelyssä.

18 §

Hakemusten käsittelyaika-arvio ja päätösten antamisajasta sopiminen

Lupa- ja valvontavirasto arvioi yhteistyössä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kanssa yhteensovitettavien lupahakemusten tavoitteellisen käsittelyajan ja esittää sen perusteella arvion lupa-asioissa annettavien päätösten antamisajankohdasta.

Kun yhteensovittamisessa käsiteltävissä lupa-asioissa on saatu riittävät selvitykset, Lupa- ja valvontavirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sopivat tavoiteltavan määräpäivän päätösten antamiselle.

19 §

Hakemuksen täydentäminen sekä hakemuksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle, miltä osin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivaltaan kuuluvaa lupahakemusta on täydennettävä. Lupa- ja valvontavirasto varaa hakijalle tilaisuuden täydentää vireille saatettuja hakemuksia asettamassaan määräajassa.

Lupa- ja valvontaviraston on annettava lupahakemukset tiedoksi julkisella kuulutuksella. Sen lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 62 a §:n 3 momentissa säädetään, kuulutettiin asiakirjoihin tulee sisältyä myös tiivistelmä hankkeen sisällöstä ja lupahakemuksista. Tieto kuulutuksesta on julkaistava Lupa- ja valvontaviraston ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston verkkosivuilla, jossa on oltava myös nähtävillä kuulutus ja kuulutettavat asiakirjat kuulutusajan. Lupa- ja valvontaviraston on annettava kuulutus erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asiat erityisesti koskevat.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, lupahakemuksesta tiedottamiseen ja sen tiedoksiantamiseen sovelletaan ympäristönsuojelulain 44 §:ää.

20 §

Lausunnot, muistutukset ja mielipiteet sekä hakijan selitys

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle tieto toimivaltaansa kuuluvasta lupahakemuksesta pyydettyistä lausunnoista. Lupa- ja valvontavirasto pyytää lausunnonantajia toimittamaan lausunnot sähköisesti määräajassa. Lupa- ja valvontavirastolle on toimitettava 16 §:n 2 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetut muistutukset ja mielipiteet.

Lupa- ja valvontavirasto varaa hakijalle tilaisuuden antaa sähköisesti selityksensä hakemusten johdosta annetuista lausunnoista, muistutuksista ja mielipiteistä.

21 §

Lupapäätösten antaminen ja tiedoksianto sekä niistä tiedottaminen

Lupa- ja valvontavirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antavat päätöksensä samanaikaisesti. Viranomaisten on tarpeen mukaan tehtävä yhteistyötä lupamääräysten yhteensopivuuden varmistamiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on annettava lupapäätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen hallintolain 62 a §:ää. Lupa- ja valvontavirasto huolehtii lupapäätösten lähettämisestä sekä niistä ilmoittamisesta. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto huolehtii kuulutusta koskevan tiedon julkaisemisesta.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, lupapäätöksestä tiedottamiseen ja sen tiedoksiantamiseen sovelletaan ympäristönsuojelulain 85 §:ää.

6 luku

Erinäiset säännökset

22 §

Tiedonsaantioikeus

Edellä 14 §:ssä tarkoitetulla yhteyspisteviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toimivaltaisilta viranomaisilta sellaiset hakijaa, toimintaa tai hanketta ja asian käsittelyvaihetta koskevat tiedot toimivaltaisessa viranomaisessa käsittelyssä olevista ja olleista lupa-asioista ja muista hallinnollista menettelyistä, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa ja 14 §:ssä mainituissa säädöksissä yhteyspisteviranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

23 §

Yhteensovittamismaksu ja lupamaksut

Edellä 5 luvun mukaisesta lupakäsittelyn yhteensovittamisesta perittävään maksuun sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992). Muilta osin lupahakemusten käsittelystä perittävistä maksuista säädetään 16 §:n 2 momentissa mainituissa laeissa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta maksusta.

Asian käsittelystä 16 §:n nojalla perittävään maksuun haetaan muutosta samassa järjestyksessä kuin pääasiaan.

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026. Sen 7 § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2030.

Tällä lailla kumotaan:

1) ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annettu laki (898/2009);

2) eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettu laki (764/2019).

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut lupa-asia käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain voimaan tullessa aluehallintovirastossa vireillä olevat 7 ja 8 §:ssä tarkoitetut hakemukset ratkaistaan kuitenkin noudattaen tätä lakia.

Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa lupapäätöksen, johon on sovellettava tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain mukaisesti.

Helsingissä 27.6.2025

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala